

Virová hepatitida B

Výskyt: Hepatitida B se vyskytuje v akutní i chronické formě na celém světě. V rozvojových zemích onemocní nejčastěji děti, ve vyspělých zemích dospívající a dospělí. Odhady Světové zdravotnické organizace (WHO) z roku 2017 udávají 257 milionů infikovaných lidí na světě, 15 milionů jen v Evropě. V ČR bylo v posledních pěti letech hlášeno průměrně 80 akutních případů onemocnění ročně. Ještě v 90. letech se jednalo ročně o několik tisíc hlášených případů. Ke klesajícímu trendu nemocnosti přispěla národní vakcinační strategie a režimová opatření ve zdravotnictví. Došlo k radikálnímu snížení zdrojů infekce. I toto onemocnění může probíhat bezpříznakově, bez žloutenky, např. pouze s trávicími obtížemi. Počty osob s chronickou infekcí virovou hepatitidou B jsou podhlášeny.

Příznaky a symptomy: Onemocnění bývá těžší a delší než hepatitida A, také k úmrtí dochází častěji. Příznaky se rozvíjejí postupně a to zejména únava, bolesti břicha, bolesti kloubů, ztráta chuti k jídlu, občasné nevolnosti a zvracení spolu s přítomností horečky nebo žloutenky nebo se zvýšenou hladinou sérových transamináz. U 5-10 % pacientů přechází onemocnění do chronicity. Chronické poškození jater může končit cirhózou („ztvrdnutím jater“) až rakovinou jater.

Inkubační doba: trvá obvykle 45 – 180 dní.

Původce: virus hepatitidy B.

Zdroj: člověk akutně nebo chronicky nemocný.

Přenos: Kontaktem s krví nebo tělesnými tekutinami infikované osoby. Krevní přenos se dříve uplatňoval značnou měrou ve zdravotnických zařízeních, u pacientů a zvláště u zdravotníků. Častá jsou onemocnění intravenózních narkomanů, kteří používají společné jehly, stříkačky, ale i roztoky. Nebezpečí představují i krví kontaminované nástroje při manikúře, pedikúře, akupunktúře nebo módních aktivitách – tetování nebo piercingu. V přenosu nákazy se uplatňují i společně užívané holicí strojky, zubní kartáčky a všechny předměty, na nichž může ulpět i mikroskopické množství krve. Významný je přenos pohlavním stykem. Přenos z infikované matky na novorozence se nejvíce vyskytuje v některých zemích Asie a Afriky. Vzácně aerosolem jako laboratorní nákaza.

Období nakažlivosti, vnímavost, imunita: několik týdnů před objevením se prvních příznaků onemocnění a po celou dobu akutního onemocnění. Chronicky nemocní virovou hepatitidou B jsou infekční dlouhodobě, většinou celoživotně. Vnímavost k této infekci je všeobecná. Po akutním onemocnění je imunita celoživotní.

Prevence, očkování proti virové hepatitidě B: Nespecifická prevence spočívá především v ochraně před kontaktem s krví a tělesnými sekrety infikovaných. Rizikem je nejen intimní kontakt s nakaženou osobou, nechráněný pohlavní styk, společné používání jehel, stříkaček a roztoků u drogově závislých, ale i společné používání hygienických potřeb.

V rámci specifické prevence existuje možnost imunizace, a to jednak pasivní, podáním specifického imunoglobulinu, především však aktivní, očkování. Očkování se provádí kombinovanou očkovací látkou proti záškrtu, tetanu, černému kašli, žloutence typu B, onemocnění vyvolanému *Haemophilus influenzae* typu b u dětí (schéma 2+1):

- od 9. týdne věku (2. měsíc),
- další dávka se podá za dva měsíce po první dávce (4. měsíc),
- přeočkování se provede v 11. – 13. měsíci života dítěte

Dále se bezplatně očkují vybrané rizikové skupiny (např. zdravotníci, hemodialyzovaní pacienti, osoby v úzkém kontaktu s infikovaným virem hepatitidy B aj.) podáním tří dávek monovakcíny proti virové hepatitidě B v intervalech 0 – 1 – 6 měsíců.

Ve stejných intervalech je možno aplikovat kombinovanou vakcínu proti virové hepatitidě A a i B další rizikové skupině určené vyhláškou – zaměstnancům a příslušníkům základních složek integrovaného záchranného systému nově přijímaných do pracovního nebo služebního poměru.

K zabránění přenosu onemocnění z matky na dítě je u novorozenců matek infikovaných virem hepatitidy B bezprostředně po narození zahájena pasivně – aktivní imunizace (aplikace specifického globulinu a vakcíny proti virové hepatitidě B).

Výše uvedená očkování mohou být poskytnuta osobám ve vyhlášce neuvedeným na jejich žádost, za úhradu. Očkování proti hepatitidě A i B je doporučeno osobám neočkovaným při cestách do zahraničí.

Trend onemocnění virovou hepatitidou B v České republice v letech 1997 - 2018

